

İstanbul
GEDİK
Üniversitesi

Üstatlarla Söyleşi

2 Mart Pazartesi 13.30

Anayasa Hukuku Bağlamında Serî Muhakeme Usûlü

Ceza Muhakemesi Hukukunda Serî Muhakeme Usûlü

Doç. Dr. Gülsün Aygörmez

Seri muhakeme usulü Madde 250 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.) (Başlığı ile Birlikte Yeniden Düzenleme:17/10/2019-7188/23 md.)

- (1) Soruşturma evresi sonunda aşağıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmediği takdirde seri muhakeme usulü uygulanır:
- (2) Cumhuriyet savcısı veya kolluk görevlileri, şüpheliyi, seri muhakeme usulü hakkında bilgilendirir.
- (3) Cumhuriyet savcısı tarafından seri muhakeme usulünün uygulanması şüpheliye teklif edilir ve şüphelinin müdafii huzurunda teklifi kabul etmesi hâlinde bu usul uygulanır.
- (4) Cumhuriyet savcısı, Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hususları göz önünde bulundurarak, suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında tespit edeceği temel cezadan yarı oranında indirim uygulamak suretiyle yaptırımını belirler.
- (5) Dördüncü fıkra uyarınca sonuç olarak belirlenen hapis cezası Cumhuriyet savcısı tarafından, koşulları bulunması hâlinde Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesine göre seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya 51 inci maddesine göre ertelenebilir.
- (6) Bu maddeye göre belirlenen yaptırımlar hakkında, Cumhuriyet savcısı tarafından, koşulları bulunması hâlinde 231 inci madde kıyasen uygulanabilir.
- (7) Bu madde kapsamında yaptırım uygulanması, güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.
- (8) Cumhuriyet savcısı, şüpheli hakkında seri muhakeme usulünün uygulanmasını yazılı olarak görevli mahkemeden talep eder.

(9) Mahkeme, Şüpheliyi mŐdafii huzurunda dinledikten sonra ũçŐncŐ fıkradaki Şartların gerçekteŐtiđi ve eylemin seri muhakeme usulŐ kapsamında olduğu kanaatine varırsa talepte belirlenen yaptırım doğrultusunda hŐkŐm kurar; aksi takdirde talebi reddeder ve soruşturmanın genel hŐkŐmlere göre sonuçlandırılması amacıyla dosyayı Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Mazeretsiz olarak mahkemeye gelmeyen Şüpheli, bu usulden vazgeçmiş sayılır.

Serî Muhakeme Usûlü – SMU

Uygulama şartları ve ilkesel sorunlar

Seri muhakeme usulü CMK m. 250

(1) Soruşturma evresi **sonunda** aşağıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar veril*mediği* takdirde seri muhakeme usulü uygulanır:

- Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar veril*medi*ği takdirde seri muhakeme usulü uygulanır! Emir normu! **SMU zorunlu!**
- Soruşturma evresi **sonu** kavramı en az yeterli şüphe bulunması olarak anlaşılmalı!

- a) Türk Ceza Kanununda yer alan;
- 1.Hakkı olmayan yere tecavüz (madde 154, ikinci ve üçüncü fıkra)
  2. Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması (madde 170),
  3. Trafik güvenliğini tehlikeye sokma (madde 179, ikinci ve üçüncü fıkra),
  4. Gürültüye neden olma (madde 183),
  5. Parada sahtecilik (madde 197, ikinci ve üçüncü fıkra),
  6. Mühür bozma (madde 203),
  7. Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan (madde 206), 8. Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (madde 228, birinci fıkra),
  9. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması (madde 268), suçları

- b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları ile 15 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen suçlar.
- c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen suç.
- d) 13/12/1968 tarihli ve 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen suç.
- e) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen suç

(2) Cumhuriyet savcısı veya kolluk görevlileri, şüpheliyi, seri muhakeme usulü hakkında **bilgilendirir.**

(3) Cumhuriyet savcısı tarafından seri muhakeme usulünün uygulanması şüpheliye teklif **edilir** ve şüphelinin müdafii huzurunda teklifi kabul etmesi hâlinde bu usul **uygulanır.**

Emir normu gereği savcılığın takdir hakkı yok,
SMU uygulamak **zorunda!**

«Cumhuriyet savcısı veya kolluk görevlileri,
şüpheliyi, seri muhakeme usulü hakkında
bilgilendirir» emri gereği deliller hakkında
bilgilendirme yapılırsa bile (?), **delillere karşı
savunmada bulunma hakkı bulunmamakta!**

Adil yargılanma hakkı

“temel hak” ve “insan hakkı”

etkin bir şekilde korunmasını isteme hakkı,
yalnızca anayasa ve yargılama hukukunun
önemli bir unsuru değil, aynı zamanda hukuk
devleti anlayışının ayrılmaz bir parçası ve
anayasal düzeninin bir temel değeri

Yar. CGK, E. 2014/12-234, K. 2017/110, 28.2.2017; Yar. 6. CD, E. 2016/6833, K. 2017/1003, 18.4.2017; Yar. 4. CD, E. 2017/22730, K. 2018/469, 11.1.2018.

“torba bir hak”

Masumiyet karinesi (Anayasa m. 15/2, m. 38/4), makul surede yargılama (Anayasa m. 19, m. 141/4), kanunî hâkim güvencesi (Anayasa m. 37), aleyhe delil yasağı (Anayasa m. 38/5), kanuna aykırı delil elde etme yasağı (Anayasa m. 138), mahkemelerin bağımsızlığı (Anayasa m. 141), duruşmaların herkese açık olması (Anayasa m. 141/1), mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetki, işleyişi ve yargılama usûllerinin kanunla düzenlenmesi (Anayasa m. 142)

Savunma hakları: silahların eşitliği, çelişmeli muhakeme
VS.

Çelişmeli muhakeme ilkesi

tarafllara, sunulan deliller ve muhakemeye etkilemeye yönelik görüşleri öğrenip, onlara karşı görüş veya delil sunarak, muhakemeye etkili bir şekilde katılma imkânı tanır.

Meram anlatma ilkesi

Her sanığın derdini ve ne istediğini anlatabilmesini, hiç veya gereği gibi dinlenilmeden mahkûm edilememesini, öne sürülen iddiaları ve aleyhine olan delilleri çürütebilmesini ve bu sayede de muhakemenin gidişine etki edebilmesini hedefler.

Yar. 16. CD, E. 2016/5173, K. 2017/356,
26.1.2017.

Çelişmeli muhakeme ilkesi ve meram anlatma hakkı gereğince

CMK m. 147/1-f ve m.191/3-c kapsamında anılan lehe olan delillerin toplanmasını isteme hakkının ve tüm deliller hakkında kendini savunma hakkının seri muhakeme usulünde de tanınacağına ilişkin hükme yer verilmelidir.

Silâhların eşitliği ilkesi gereği

CMK m. 250/2 hükmündeki bilgilendirme sadece usûl hakkında değil, mevcut deliller hakkında da olmalı ve şüpheliye delillere karşı ne diyeceği mutlâka sorulmalı ve son söz hakkı tanınmalıdır.

“hak arama hürriyetinden” doğan

bir temel hak ve âdil yargılanma hakkının da
güvencelerinden olan savunma hakkının da
(İHEB m. 121/1, MvSHS m. 14/3- b, AİHS m. 6/3-
b, Anayasa m. 36) ihlâli.

SMU

(4) Cumhuriyet savcısı, Türk Ceza Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hususları göz önünde bulundurarak, suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında tespit edeceği temel cezadan yarı oranında indirim uygulamak suretiyle **yaptırımını belirler.**

(5) Dördüncü fıkra uyarınca sonuç olarak belirlenen hapis cezası Cumhuriyet savcısı tarafından, koşulları bulunması hâlinde Türk Ceza Kanununun 50 nci maddesine göre seçenek yaptırımlara çevrilebilir veya 51 inci maddesine göre **ertelenebilir.**

(6) Bu maddeye göre belirlenen yaptırımlar hakkında, Cumhuriyet savcısı tarafından, koşulları bulunması hâlinde 231 inci madde kıyasen **uygulanabilir.**

Yargılama yetkisi ??

İstanbul
GEDİK
Üniversitesi

Yargılama yetkisi savcılıkta mı!

IX. Yargı yetkisi Madde 9 –

Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

(8) Cumhuriyet savcısı, şüpheli hakkında seri muhakeme usulünün uygulanmasını yazılı olarak görevli mahkemeden talep eder.

Talep yazısında; a) Şüphelinin kimliği ve müdafii, b) Mağdur veya suçtan zarar görenlerin kimliği ile varsa vekili veya kanuni temsilcisi, c) İsnat olunan suç ve ilgili kanun maddeleri, d) İsnat olunan suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi, e) Şüphelinin tutuklu olup olmadığı; tutuklanmış ise, gözaltına alma ve tutuklama tarihleri ile bunların süreleri, f) İsnat olunan suç oluşturulan olayların özeti, g) Üçüncü fıkrada belirtilen şartların gerçekleştiği, h) Belirlenen yaptırım ile beşinci ve altıncı fıkra uygulanmış ise bunlara ilişkin hususlar ve güvenlik tedbirleri, **gösterilir**.

İddinamedeki «Suçun delilleri»nin eklenmesi şartı burada yok!

Gerekçe?

Anayasa m. 141 ve CMK m. 34 ve 230 uyarınca bütün mahkeme kararlarının **gerekçeli olarak yazılması zorunludur.**

CMK m. 230 uyarınca hükmün gerekçesinde, suç oluşturduğu kabul edilen eylemin gösterilmesi, ulaşılan kanaat, sanıkların suç oluşturduğu sabit görülen fiilleri ve bunun nitelendirmesinin yapılması, delillerin tartışılması ve değerlendirilmesi, hükme esas alınan veya reddedilen delillerin belirlenmesi ile mantıksal ve hukuksal bütünlük sağlanarak herkesi tatmin edecek ve anlaşılır kararların, bu hâli ile Yargıtay denetimine olanak verecek biçimde gerekçelendirilmesi gerekir.

(9) **Mahkeme**, şüpheliyi müdafii huzurunda dinledikten sonra **üçüncü fıkradaki şartların gerçekleştiği ve eylemin seri muhakeme usulü kapsamında olduğu** kanaatine varırsa talepte belirlenen yaptırım **doğrultusunda (?)** hüküm kurar; aksi takdirde talebi reddeder ve soruşturmanın genel hükümlere göre sonuçlandırılması amacıyla dosyayı Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Mazeretsiz olarak mahkemeye gelmeyen şüpheli, bu usulden vazgeçmiş sayılır.

Anayasa ve CMK

Mahkemelerin bağımsızlığı Madde 138 –

Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Delilleri takdir yetkisi CMK m. 217 – (1)

Hâkim, kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdanî kanaatiyle serbestçe takdir edilir.